

An omnes morbi sanabiles sanandi? : thesis quam, Deo favente, in saluberrimâ Facultate Medicâ Parisiensi, presentibus competitoribus, iudicibus, competitorum disputationibus, subjiciet et propugnare conabitur die mensis Januarii [...] anno 1824 / P.A. Piorry.

Contributors

Piorry, P. A. 1794-1879.
Royal College of Surgeons of England

Publication/Creation

Parisiis : Ex typis Anthelme Boucher, 1824.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/dhft8vgt>

Provider

Royal College of Surgeons

License and attribution

This material has been provided by This material has been provided by The Royal College of Surgeons of England. The original may be consulted at The Royal College of Surgeons of England. where the originals may be consulted. This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

**wellcome
collection**

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

COMPETITIO AD AGGREGATIONEM

JUSSU REGIS OPTIMI ET EX MANDATO SUMMI REGIÆ UNIVERSITATIS MAGISTRI

INSTITUTA ANNO 1823.

AN
OMNES MORBI SANABILES SANANDI?

THESIS

*Quam, deo favente, in saluberrimâ Facultate Medicâ
Parisiensi, presentibus competitoribus, judicibus,
competitorum disputationibus, subjiciet et propugnare
conabitur die mensis Januarii anno 1824.*

P. A. PIORRY,

Doctor medicinæ, adjunctus regiæ Academiæ medicinæ Parisiensis, etc.

Tout écoulement critique est déterminé par la nature;
il n'est pas permis à l'art d'en changer la route et le
temps.

(LANDRÉ-BEAUVAIS, *Dict. des Sciences méd.*,
art. *Crises.*, pag. 373.)

PARISIIS,

EX TYPIS ANTHELME BOUCHER.

1824.

Præses. D^r. ESQUIROL.

Judices. { D^{rs}. LANDRÉ-BEAUVAIS.
RÉCAMIER.
BERTIN.
FIZEAU.
CAYOL.
ROYER-COLLARD.
JADIOUX.
ALIN.

Vices gerentes. . . { D^{rs}. KERKARADÉC.
PARENT DU CHATELET.

Competitores.

DELONDRES, ROCHOUX, GÉRARDIN DE CHAMPESME, CRUVEILHIER,
LEGRAS, BAILLY, RAMON, MIQUEL, DESTOUET, MARTIN-SOLON,
DUPAU, DUGÈS, ANDRAL, GIBERT, TUFFIER, BAYLE, VELPEAU,
MESLIER, LÉGER (Victor), LÉGER (Théodore), BOUILLAUD.

PARISIIS

EX TYPIS ANTHELMI BOUCHER

1824

Tanta est materia ut mihi aphorismis uti solùm liceat. Timidus profectò hanc aggredior viam. Sententiosè dixit Hippocrates et haud immeritò. Hippocratis exemplum suo jure imitari potuit Boërhaavius. Nobilissimos qui illustrent facultatem professores, hunc sibi loquendi modum vindicare decet. Omnibus fortasse competitoribus meis, sententiosum stylum fas esset adhibere. Ego verò cum aliter loquendi non sit copia, sic locuturus.

Digitized by the Internet Archive
in 2016

AN

OMNES MORBI SANABILES SANANDI?

SANATIO reditus est ad sanitatem.

Omnes fortasse morbos potest natura sanare, medicus verò multos insanabiles habet.

Sanabiles dicuntur morbi, quos medicus sanare aut quorum sanationem juvare potest. Insanabiles illi, adversùs quos hucusquè ars vana fuit.

Morbi quos sola natura solvit extrà quæstionem sunt, quoniam eos tollere nequit medicus.

Cum verbum *sanare*, sanum efficere denotet, reverà sanandi omnes morbi sanabiles, namque sanitas nunquàm timenda.

Aliquotiès apparet verò sanitas, cum malum internum urget. Indè haud facilè diceretur an sint omnes morbi arte solvendi.

In observatione stat posita vera medicina. Colligamus igitur primùm observationes. Indè argumenta et inductiones.

Ex multis invaletudinibus, multisque malis, et multis symptomatibus temerè solutis, funesta sæpè orta sunt accidentia. Sæpè verò, primo redeunte morbo, ulteriora fugerunt mala.

Innumerabiles observationes collecturus, organorum et functionum ordinem sequar.

PRIMA PARS.

OBSERVATIONES.

Cutis morbi. — Sudores quibus jamdudum homines laborabant, cum suppressi essent, inde gravissima subito orta sunt accidentia; epilepsia, tetanus, etc. (Zacutus Lusitanus, Raymond, Landré-Beauvais, etc.) Sudore suppresso redeunte, jam secundarius solvitur morbus. Pedum transpiratio, præcipue foetida, (Krugelstein) repercussa, sæpè colluviem gastricam, cephalalgiam, asthma, phthysim pulmonarem peperit, etc. (Lobstein, Krugelstein, Montfalcon.)

Phthysicorum tamen sudorem aliquoties feliciter suppressit celeb. professor Fouquier. Optima medicinalium regularum, pessima efficitur, si nimium universa sit in applicatione.

Erysipellate, medicamentis aut frigore extincto, subito immania accidentia apparuerunt (Fabricius Aquapen., Hoffmann, Hagedorf prof. Pinelo citati). Jamjam et divinus dixerat senex: «Erysipelas foris quidem introverti, malum, vero foras bonum.» Morbos aliquoties erysipelas solvit, axillæ atque cervicis strumosas ingurgitationes, herpeticas affectiones, etc. (Prof. Alibert.)

Repente suppressâ chronicâ scabie (aut fortasse exanthemate pro scabie habito), phænomena gastrica, febris, cæcitas, apoplexia, epilepsia, mors imò subita ægrum invaserunt. (Sennertus, eph. nat. cur., Horstius, Zacutus Lusitanus, Raymondo indicati), vidit et Fayetus scabie lenitam febrem tertianam, etiam et sanatam.

Quum topicis medicamentis, herpetis retrocessio producta sit, persæpè et continuò, sanguinis fluxu ad faciem, tetanicâ affectione, epilepsiâ, maniâ æger laboravit (Raymond, professor

Alibert, Drs. Giraudy, Chomel, etc.) Internus, herpete cutem rursus invadente, morbus evanuit. (Raymond, Chomel, etc.)

Quamvis luctetur tineæ aptissima curatio, continuo morbus funestus aliquoties instat. Puellæ tineam emollientibus curo, foniculus ad brachium suppurat, arachnoïditis lethalis supervenit. Ulcerationi capitis puellulæ alterius medeor, irritatione cerebri mox infelix moritur (*Mémoire sur l'irritation encéphalique*). Quum sæpè putavit sanatum hoc exanthema medicus, affectiones chronicos subito invadentes vidit (profr. Pinel). Pastulis capitis atque pediculis judicata est febris ataxica (Lanoix.)

Ægri sæpè capillorum sectio haud innocens est (Lanoix); imò in trichomate quamvis discrepent sententiis auctores, periculosa (Prof. Alibert, Pinel; doct. Schlegel, Jourdan, etc....). « Apoplexiæ, catarrhi, spasmi, convulsiones, articulares morbi varii, curationem incautam plicæ secuti sunt. » (Prof. Alibert.) Notabilissimam observationem, retrocessionis ad pulmones trichomatis, Shlegele auctore, transtulit Jourdanus.

Veteribus in ulceribus aut foniculis, etiam in vulneribus pure madidis, quos ipsa natura, aut ars imperita siccaverunt, subito observatæ sunt mania, epilepsia, gastritis, etc., indè consilium caute vetera ulcera curare. (Boyer, Richerand, etc.) Igne, cantharidibus, cucurbitulis, malo foras everso, jam et desinerunt funesta accidentia.

Febres abcessibus judicatæ, suppressio abcessus symptomatibus internis secuta, inguinales tumores cum delirio pestilente vicissim observati (Prosper Alpin, Desaix indicatus), medicum faciunt certiore, puris et tumorum metuendam metastasim.

Medici, vulgus et ipse, funestos retrocessionis variolarum morbillorum, etc., effectus noverunt.

Organorum olfactionis morbi.—Vidi à mucoso profluvio narium supresso, ægros cephalalgia ingenti atque continuâ laborantes. Epis-

taxis persæpè morbum periculosum judicavit (Galenus). Fluxiones sanguineæ, apoplexia (Raymond), hæmorrhagia oculi (Shenkius), vertigines, aurium tinnitus, nervosæ affectiones, intermissionem incautam epistaxis secutæ sunt (Dr. Esquirol).

Organorum auditionis morbi. — Cæcis aut oculi affectiones, testis inflammationes (Ravaton), cerebri læsi symptomata (Itard), otorrhæâ suppressâ vulgò apparent. Profluvio redeunte jam resolvitur aliquoties morbus. Externâ otorrhæâ et leucorrhæâ vicissim puellulam vidi laborantem.

Oculorum morbi. — Ut mærens homo sanus lachrymat, dulce levamen malorum! sic et lachrymæ sæpè gravem judicant hysteriæ accessum.

Organorum digestionis morbi. — Parotiditis repercussum, erysipelas, inò et gangræna scroti sæpè secuta sunt (Ravaton, Pinel, Murat, etc.). Parotidite solvitur plerumquè adynamica febris.

Sani pueruli lacte largiore usi, vomunt et salubriter. Quùm singulis diebus sacerdos quidam vomitus excitaret mucosos et valet, incautus consuetudinis immemor est. Indè delirium febrisque. Sanitas feliciter vomitione recuperatur (Raymond). Copiosus hematemesis cujusdam hominis causa fuit cur integrâ valetudine esset (Zacutus Luzitanus Raymondo indicatus). Criticam viderunt hanc hæmorrhagiam (prof^{rs}. Portal, Pinel). Hysterica mulier spasmis laborans, vomit et subito valet. Venena sæpè stomachus rejecit. Symptomata funesta vomitu curata, plerumquè et ipse observavi (*Journ. Compl. du dict. des sc. méd.*)

Innocens fuit aliquoties in puerulis diarrhæa persistens (Raymond). In adultis temerè curatus et repercussus hic fluxus causa apoplexiæ, epilepsiæ visus est. Arachnoïditis signa, dejectiones et alvi plerumquè alternant. (*Mémoire sur l'irrit. encéph. des enfans.*)

Hæmorrhoidibus extinctis vulgò variis morbis ægrotant stomachus, intestina, jecur, lien, pulmones, cerebrum, etc., tumidis inflam-

matione tumoribus, jam internæ affectiones desinunt. Epilepsia (Raymond), Arachnoïditiſ (Drs. Parent et Martinet), febris nervosa (Selle, prof. Pinel), peripneumonia (Raymond), phthisis (prof. Recamier, doct. Bodson, Montegro citati, exempla notabilissima observarunt) vicissim et hemorrhoides apparent. Noverunt medici quantum profuerit in pulmonum tabe ani fistulosum ulcus! Locutus est Chomel, Raymondo indicatus, de asthmate quod frequentes missiones sanguinis non curaverunt, exili vero fluxu hæmorrhoidali sanatum.

Organorum circulationis morbi. — Coërcere abruptè hemorrhagiam periculosum. Tumor genæ a longo tempore sanguine madet. Huic operatur chirurgus. Subitò apoplexia ingruit (Raymond). Quivis medicus exempla funesta retrocessionis hæmorrhagiæ observavit; quivis medicus naturam sanantem profluvii sanguinis plerumquè vidit.

Persæpè operari arteriæ dilatatæ minimè profuit, namque altera anevrysmata, alteris in arteriis deindè ægrum invaserunt.

Febre sanatos morbos chronicos sæpè sæpiùs vidit Hippocrates. Dixit febrem Celsus plerumquè salutarem. Boerhaavius, Vanswieten, Sydenham, Campanella, Bordeu, etc., eandem sententiam secuti sunt. De eâ materiâ nuperrimè disseruit doct. Comte et observationes collegit. Cancrum febre sanatum vidit Fayetus. Haud temerè putant periti medici accessus febriles variolarum, morbillorum, etc., virum depellere, sanguinem que repurgare.

Organorum respirationis morbi. — Sputis ex consuetudine copiosè expulsis et subitò suppressis, sæpè accidentia pulmonem ingruunt. Peripneumonia et mors, frigoris, in hæmoptysi, inter scapula lati, frequentes fuerunt effectus. Suffocavit subitò ægrum expectoratio sanguinea suppressa (Shenck). Contrà Gretry multo à tempore hæmoptysi laborans, naturæ confisus multos per annos vixit.

Nutritionis alterationes. — Judicavit febres gangræna critica et

symptomata. Eadem gangrænâ vidi cancrum mammæ vetus destructum. Adeò frequens et ferox est recidivus cancer ex operatione, ut arduum sit dicere an huic cancro operandum, necne (Prof^{rs}. Boyer, Roux). Eadem de hæmethode fongo, tumoribus que erectilibus dicam.

Locomotionis organorum morbi. — Innumerabiles observationes collegerunt auctores de gastrite, asthmate, apoplexiâ, etc. ortis, cum chiragra aut podagra infeliciter curatæ, subito extinctæ sunt narcoticis, calidis, acribus topicis, Pradieri cataplasmate, etc. (Musgrave, Hoffmann, Montègre, etc.) Morbo articularum redeunte, sæpè sæpiùs desinunt interna symptomata. Nunquam vexatus Morgagnus arthritide, opthalmiam gravem patitur, cum aquâ calidâ pedes mersisset, podagra supervenit, oculi morbus solutus est. Pleuresis, mania, epilepsia, etc., plerumquè desinerunt cum arthritis externa apparuerit.

Eadem de rheumatismo dici possunt.

Ex albæ tumoris amputatione frequenter orta est pulmonum tabes.

Organorum generationis morbi. — Testitis, urethritis acutissima, opthalmia periculosa, injectiones adstringentes in blennorrhagiâ plerumquè secutæ sunt.

Quod de hemorrhoidibus dixi, præcipuè menstruationi, conferret, nisi phænomenon ea sanitatis esset. Immoderatam menorrhagam et amenorrhæam similes sequuntur effectus quàm qui profluvium aut suppressionem ani tumorum.

E leucorrhæâ suppressâ labes ingens malorum; quæ Sennertus perfectè noverat. Inde diabetès ægram invasit (Ballonius), indè dolores feroces abdominales apparuerunt (Nenter).

SECUNDA PARS.

ARGUMENTA.

Dictis ex observationibus patet innumerabilibus, symptomata multa haud impunè solvi. Indè diceres multos esse morbos minimè sanandos, ipsos reverà quorum diathesis generalis principium et fons est, aut quorum metuenda metastasis.

Attamen symptomata, morbis ipsis, necessarium est discernere. Herpes, scabies, hemorrhoids, ani abscessus in tabe, causam sæpè habent internam, et reipsà effectus affectionis sunt internæ aut occultæ. Tunc et cavenda est eorum solutio. Sit ità sanè, causam abditam, morbum ipsum investigemus, et si insanabiles ei sint, symptomatibus parcamus, et ità agamus quamdiù nulla copia nobis erit causam internam sanandi. Heu! timendum est ne semper medicus ità acturus, credendum namque est multos morbos insanabiles arti habituros.

Nullus erit qui quærat an utile sit sanare instantes variolas, alterumve ingruens exanthema; fatebuntur vero medici periti, periculosum esse febrem abrogare invasionis.

Nullus erit qui neget phthisim sanandam, verò meritò dicetur compescere sudorem phthisicorum aliquotiès cavendum.

Herclè debellandi morbi hepatis, lienis, stomachi, intestinorum, etc. Certè verò hemorrhoidum quos hæ affectiones produxerunt retrocessio timenda.

Organorum, humorumve vitia, ex quibus oriuntur febres, profectò et utiliter arcenda, salutaris verò febris esse potest ad causam proximam morbi destruendam. Hæc vera sunt, quæcumque sit rei interpretatio, namque theorice, minimè facta permutare, potest.

Hæmorrhagica diathesis sananda certè, ne quidem verò omnis hæmorrhagia.

An vitium cancrosum sanandum quamvis nullus sit qui quærat, non continuò omni cancro operari conveniret.

Generatim anevrysmata, et præsertim, ad dilatationem artèriarum propensio, debellanda (si copiam debellandi ars haberet), minimè verò omnem tumorem anevrysmaticam ferro curare confert.

Ex his, sanandos in universum, morbos sanabiles constat; multis verò vitiis symptomaticis parcendum.

Ea vitia sunt accidentia quæ orta ex consuetudine corporis putant medici; quæ, invaletudines si ad exiguum tempus durent, mala si perstent chronicè; dicam. Hæc infirmitatum partes sunt si, quamvis inutilia sint, tamen illis parcendum.

Curanda prudentissimè etiam mala quorum causa interna sublata est.

Pleraque argumenta, è nuper dictis factis, proximè nata, mihi certiora videntur. Non itidem est de eorum interpretatione. Observationes perstant, theorices mutantur.

Accidentia orta ex incautâ temerariâ que medelâ, plerumquè sympathiis, derivatione, metastasi explanantur. Sunt quædam nihilominùs quæ sola explicat, diversarum partium ejusdem textus, propensio ad eandem effectiorem.

Hæ sympathiæ, derivationes, metastases, quas direxit natura prudens, invasionis leges indicant morborum utilium.

Quid! mala utilia, aiunt quidam medici! Quid! febribus parcendum!

Quid ità non?

Observationes jam citatæ respondent; et iterùm dicam medicalis artis regulas firmas, stare exclusoriè in factis.

Sed ipsæ febres, inquiunt, chronicam inflammationem minimè abrogarunt. Irritatio localis causa febris fuit; organi affecti vitalitatis modum permutavit; aut aliquoties alibi surrexit; indè metas-

tasis et sanatio. — Esto. Hypothesim concedo. Nihilominus observationes manent et ipsa sæpè sæpiùs natura morbos sanat.

At, additur, hæc inflammatio medicatrix è causâ fortuitâ nascitur. — Probate primùm, deindè credemus. Vobis contra nunc objicio, causam hujus inflammationis minimè notam.

Non sanatio, dicunt, sed curatio periculosa. — Sit ità. Necessè esset verò noscere quæ sit melior, ex eâ medelâ quæ naturæ legibus inservit, aut eâ quæ vehementissimis viis miserrimos urget ægros. Cæterùm, omni rationali habitâ curâ, interim è malis utilibus suppressis funesta ingruerunt subitò phænomena.

Quis posset et naturæ negare vim medicatricem? Organorum mirabilis compages, synergia justaque æquilibritas functionum, instinctivæ impulsiones, spontanei et critici egestus, viæ diversæ excretionis diversis casibus accomodatæ, eliminatrices inflammationes, vulnerum cicatrices, calli formatio, os novum periosteum in necrosi formatum, arteriæ ægræ obliteratedæ, anevrysmata sponte sanata, abscessus foràs aperti, pulmonum tuberculosorum cicatrices, gangrænam spontanea inflammatio sistens, intermittentium febrium accessus sudore judicati, sanatio omnium ferè morborum spontanea aut quæcumque sit eorum curatio observata, mala et præsertim utilia, demonstrant naturam sanantem, probant vis vitæ salutes impetus, denuntiant hanc infinitam sapientiam quâ organa ordinata sunt et libratæ functiones.

Minimè discrepant sanitatis et morbi leges, et quemadmodum consentiunt omnia, in animali sano, ut integrum illud sit, et generatione multiplicet; sic animalis ægri organa ad sanitatem miro ordine spectant.

Multi sunt qui negarunt medicatricem naturam.

Ordine functionum corporis et ipsius structurâ, causam harum admirabilium naturæ actionum indixerunt physici. Eæ explanationes si admitterentur; si, quod nego, nihil fuisset in homine nisi materia, attamen quoque phænomena salutaria produci possent.

Crises periculosæ, ut aiunt, namque earum materia plerumquæ vitæ fontes gravissimè afficit.—Anno. Verò dic mihi, quæso, an perfectè ægri casum noveris, et si aliter crisis effici potuerit?

Hypotheticum, additur, dicere morbos crisis judicari.— Qui verò crises negarunt minimè morbos observarunt.

Inflammatiō, inquiunt, spontè augetur. — Reverà. Augetur tantùm verò, quàm phlegmasiæ causa maneat, invitis naturâ et arte.

Chronici fiunt morbi, additur. — Concedo. Plerumquæ verò medici aut ægri vitio.

Natura, inquiunt, reactionem sæpè haud innocentem movet, — sed ut æger sanescat, medicus quoque venena ministrat.

Non semper vincit morbum natura. — Haud profectò. Namque omnis homo periturus.

Ergò sanantis naturæ, salutare impetus omnia probant et denuntiant. Prudens, sæpè symptomata, non arte sananda, ergò natura movet.

Minimè quidem omnia symptomata non sananda è medicatrice naturâ oriuntur. Fortasse inertium corporum legibus utilia phænomena aliquoties ministrantur. (Hemorrhoides in jecore indurato, profluvium sanguinis in anevrysmate cordis.) Si quidem hæ explanationes mechanicæ admitterentur, fatendum necessè esset, organorum compagem perfectè accomodatam, quoniam ex ipso malo, physicè nascuntur ordinata et utilia accidentia.

An quorumdam malorum optanda sit sanatio, necne, incertum est, non eò quòd profuerint, sed quòd si desinerint indè mala graviora.

Cæterùm quibus placare necessè est symptomaticæ affectiones, possunt morbo occurrere abdito et instanti (Prophylacticæ), eum lenire (Palliatrices), demùm sanare (Curatrices), ex indè crises, inconsultè negatæ et reipsâ admirandæ et observandæ.

Quoniam morborum symptomata plerumque utilia sint, sæpè fateamur, haud profectò affirmare possemus, quòdque sit sanatio

ejusdam morbi utilis. Namque quid futurum esset de ægro si morbus non eum invaserit, aut ars non huic medita erit? Non est nostri investigare quomodò, quæ non egit, res egisset.

Quænam fuissent viri variolarum vastationes nisi occurrisset febris? Ignoro, fateor; at pestis, typhus que icterodes nullâ invadente febre, necant.

Vaccinâ, variolarum virus irritus jam fit. Nùm ipsa, consimilis repurgationis compos est natura!

Quædam demùm sunt mala sanabilia quæ minimè sananda, aut quibus ferro haud certè operandum, namque remedium pejus esset ipso morbo (varices), aut periculosa esset operatio (innocens tumor propè arteriam positus).

CONCLUSIONES.

An omnes morbi sanabiles sanandi?

1º. Ergò omnes sanabiles generatim morbi propriè dicti sanandi.

2º. Ergò multis sanabilibus symptomatibus, malis, invaletudinibus multis, pro scientiâ ætatis nostri, parcendum.

3º. Ergò hæc sanabilia symptomata, mala, invaletudines, sananda tantùm quùm abdita causa, morbus occultus planè nota, et ad nihilum, arte aut naturâ reducta fuerint.

4º. Ergò quibusdam sanabilibus malis, quorum inutilis aut periculosa esset operatio, parcendum.

FINIS.

CONCLUSIONS